

CESC GAY

«Trobo apassionant la contenció emocional que tenim els homes»

A casa de Cesc Gay (Barcelona, 1967) ja no deu quedar gaire espai a les vitrines. Buscar nou amo per al gos 'Truman' és l'excusa perfecta per tractar temes com l'amistat o la mort. Tothom ens ensenya a viure, però ningú a morir. "Cada uno se muere como puede", diu Ricardo Darín en una escena del film.

Entrevista de *Nicolas Tomás*
Fotografies de *Jordi Play*

Després de temps esperant el seu moment, aquest és l'any de Cesc Gay?

—De totes les pel·lícules que he fet, aquesta és la que ha tingut al final més èxit a nivell de taquilla i de premis. La més espectacular. Ara bé, ara és això però a la següent et foten tots els pals. Intento gaudir el moment i relativitzar-lo.

—Vistos els èxits que ha anat recollint *Truman*, no li queda clavada l'espina d'haver arribat tard als processos de selecció per als Oscar?

—Si penses així no acabes mai. Es transforma en una mena d'ansietat permanent per voler encara més. Intento desvincular-me d'aquesta ambició. Evidentment vols que vagi tot molt bé, però no em paro a pensar en aquestes coses.

—Amb *Truman* buscava desfogar-se d'alguna cosa?

—No tant per desfogar-me, com una necessitat física, però sí que faig pel·lícules sobre les coses que m'interessen, percebo o visc de prop. *Truman*, en aquest sentit, no té més de mi del que

puguin tenir *En la ciudad*, *Ficció* o *Una pistola en cada mano*. Ni més lluny ni més a prop.

—Però sí que està basada en una experiència propera molt equiparable.

—Sí. Però totes les pel·lícules es basen en coses que un ha viscut, sentit o vist al seu voltant. I a partir d'aquí fabules. El mateix em passa amb el teatre, amb *Els veïns de dalt*, que ara estrenarà a Madrid. Parteixo d'una situació personal que ens passa a casa amb una veïna. Jo crec que no tinc gaire imaginació. A vegades penso: com se'ls han ocorregut aquestes coses? Jo vull pensar que sóc com un fotògraf.

—Històries més senzilles?

—Sí. Històries properes, quotidianes. Això que fan els fotògrafs, que tenen aquesta habilitat amb una cosa que tenen a prop. No fotografien l'imaginari. Fotografien alguna cosa que els envolta i els crida l'atenció.

—Si no escriu vostè els guions, no els sent seus?

—En aquest país, desgraciadament, no hi ha una gran inversió en guions. O te'ls fas tu o no en tens. I a mi els pocs

que m'han arribat, no m'han agradat. Però si m'arribés un guió que m'enamores, no tindria cap problema. De fet, m'encantaria. Però això no és Estats Units. La meua productora, la Marta Esteban, buscava algú que pogués escriure i dirigir. El productor ja busca el 2x1.

—En *Una pistola en cada mano* ja van coincidir Ricardo Darín i Javier Cámara. A *Truman* passen a ser els dos personatges centrals. Ha trobat la fórmula de l'èxit?

—Si una sort vaig tenir és que, en els dos primers que vaig pensar, em van dir que sí. A més a més, ells no es coneixien, perquè no van coincidir en el rodatge d'*Una pistola en cada mano*. Es van anar coneixent arran de *Truman* i va haver-hi una química molt bona. I això es nota en la pel·lícula.

—Li van dir que sí de seguida?

—Sí. Vaig tenir molta sort en això. Els actors tenen uns *tempos*, però també són apassionats de la seva feina.

—Un actor argentí instal·lat a Madrid des de fa anys. El personatge del Julián sembla fet a mida de Darín. →

→ —Ho vaig adaptar posteriorment. En el primer guió no era argentí. Intento no pensar en els actors quan escric. Després de la primera lectura del guió, vaig pensar: el Ricardo té l'edat ideal. A la roda de premsa de Donosti, li van preguntar si hauria fet aquest paper fa quinze anys. I va dir: "Per sort no m'ho van proposar". Vaig fer una reescriptura ràpida i el vaig argentinitzar. Està bé que els papers, als actors, els arribin en els moments adequats. Una mica com Clint Eastwood, que va tenir el guió de *Sin perdón* quinze anys en un prestatge.

—La resta de personatges entren i surten. Com aconseguix que actors com Eduard Fernández o Elvira Mínguez acceptin papers tan petits?

—Enviant-los un correu. Amb alguns ens coneixíem de saludar-nos en una gala o ni això. Els enviava només la seva part per separat i els explicava de què anava la pel·lícula, perquè llegir un guió és molt pesat. Els devia fer gràcia l'escena o el fet de poder treballar amb el Ricardo. Tampoc eren simples *cameos*...

—No és *Torrente*, vol dir?

—Exacte. El José Luís Gómez té la seva escena en el teatre, el Javier Gutiérrez té la seva en la funerària, l'Eduard Fernández en té una que m'agrada molt en un bar... Són escenes. Va ser relativament fàcil.

—Una trista ironia que, en una pel·lícula que tracta sobre la mort, s'hagi mort un dels actors, el gos *Troilo*, abans fins i tot d'estrenar.

—Pobret, és que era molt gran ja. Feia dues preses i estava allà en un racó, cansat, movent la cua, com dient: "Tio, que ja m'has fet treballar prou".

—D'on surt la idea d'articular la història a través del gos?

—Treballant amb el Tomàs Aragay. Com que era un home que vivia sol, vam pensar que un gos podia donar una empatia curiosa. I en l'estructura d'un guió, a l'hora de filar una trama que unís l'acció del personatge, vam pensar en això. La ironia d'un home que sap que es morirà i el que el preocupa és què fer amb el gos. També tenia por de no convertir això en un *dramón*, i un gos dona un aire de comèdia. Ja no són dos homes parlant de la vida. Era trencar una mica la parella.

—El toc d'humor dóna més lleugeresa al drama, però no té la sensació que l'allunya més de la realitat?

—No, al contrari! Si una cosa em va passar quan vaig transitar per moments similars és que la realitat és tremenda. I que l'humor que hi ha en els moments més dramàtics és brutal. He viscut escenes que les mires des de fora i rius. Les persones tenim aquesta capacitat d'alliberar-nos amb l'humor i la ironia. I trobo que encara m'he quedat curt.

—Li he sentit dir que no ha anat a cap sala a veure *Truman*. No li interessa com reacciona el públic?

—No hi vaig mai. Jo no m'ho passo bé veient la meua pel·lícula. No sé si és molt estrany, però crec que en general la gent no ho fa. No m'imagino un escriptor assegut llegint la seva novel·la. Tampoc em lleigeixo mai la crítica [riu]. Les coses ja t'arriben. No visc en un iglú. Ho noto des del primer dia.

—Hi ha la voluntat d'obrir el debat sobre l'eutanàsia?

—No. Em semblaria molt agosarat, pretensios, per part meua. Té més a veure amb com de complicat és la gestió del final de la vida, fins a quin punt som propietaris de tenir aquesta eina. El Julián és un personatge independent,

UN GOS AMB MOLTS PREMIS

◉ Festival de Sant Sebastià

Millor actor *ex aequo*

◉ Gaudí

Millor pel·lícula
en llengua no catalana
Millor direcció

Millor actor protagonista
Millor actor secundari
Millor actriu secundària
Millor guió

◉ Goya

Millor pel·lícula,
Millor direcció

Millor actor protagonista
Millor actor de repartiment
Millor guió original

que vol sentir-se lliure, manar sobre ell mateix. El Ricardo feia conya sobre el seu personatge: “Jo ara dic això, però no ho faré, no em prendré aquestes pastilles”. Nosaltres mateixos ja no ho teníem clar.

—**Ningú no ens ensenya a enfrontar-nos a la mort, diria si fa no fa.**

—Absolutament ningú. Ja ho diu el Julián en una escena en una escena de la pel·lícula.

—**“Cada uno se muere como puede.”**

—Exacte. T’ensenyen a viure, però a morir no t’hi ensenya ningú.

—**També trenca estereotips sobre els homes i els seus sentiments.**

—Sóc un especialista en la masculinitat i n’he tret molt suc. Trobo apassionant la contenció i pudor que tenim en allò que és emocional. En faig gairebé una tesina, en *Una pistola en cada mano*. A nivell dramàtic i de tensió també és millor. És el gran problema del Javier, que en el fons és el protagonista. Només es trenca fent l’amor. Els homes som així, no ho sé. Alguna vegada m’han preguntat què hauria passat si fos una pel·lícula sobre dues dones.

—**Hauria existit?**

—Sí, però possiblement hauria estat molt més expressada emocionalment, més parlada, més plorada. No sé si l’hauria sabut escriure.

—**Aquest cop se n’ha anat a Madrid.**

—Quan el Ricardo i el Javier em van dir que sí, me’ls vaig imaginar a Madrid. Què hi fan aquests dos, a Barcelona? M’hauria sentit estrany fent una pel·lícula amb aquests personatges, tot en castellà, aquí. També tenia ganes de canviar: anem a fotografiar una altra ciutat.

—**Ara justament també trasllada el teatre a Madrid. Se sent més còmode amb el cinema o amb el teatre?**

—Amb el cinema controlo més. En el teatre, estic ficant el nas en una cosa nova, i em ve de gust fer-ho, però vas més...

—**Se sent un intrús?**

—Sí. Em sento com quan començava a fer cinema. La sensació de no dominar, el vertigen, també m’agrada molt. Fer una cosa que no has fet mai és molt interessant. Aquesta adrenalina m’agrada. Em fico en una cosa de què no tinc la més remota idea.

—**A la gala dels Goya, els polítics van anar-hi a fer-se veure i notar...**

—A la dels Goya, a la dels Gaudí i en totes.

—**Tenen la sensació de ser utilitzats, sense rebre res a canvi?**

—Imagino que, ja que van venir, la cultura, el cinema, els encanta. Vull llegir-ho així. Potser sóc ingenu.

—**Però s’ho creu?**

—Sóc molt ingenu i vull creure que servirà perquè d’aquí a quatre dies l’IVA no existeixi, les ajudes arribin...

—**Són uns quants anys.**

—Si estan tots allà deu ser perquè estan tots amb nosaltres.

—**En parla poc, o gens, de política.**

—No, no m’agrada. A nivell públic, no. Ja tinc una relació complicada amb mi mateix en moments de promoció. Sóc pudorós i visc molt més feliç en la privacitat. L’exposició pública m’incomoda. Ho limito a la meva feina. Hi ha un excés d’opinió, en general. Tothom opina de tot.

—**No l’atrau la influència?**

—Gens. Si una cosa fem –o hauríem de fer– és canviar d’opinió. Ser més flexibles, tolerants. Quan les opinions es transformen en banderes, no hi veig el sentit. Al final aquella persona, cinc anys després, pensarà una altra cosa. ●